

Cuprins

Abrevieri.....	5
Capitolul I. DREPTUL MUNCII CA RAMURĂ DE DREPT	7
1. Preliminarii.....	7
2. Noțiunea și obiectul dreptului muncii.....	12
2.1. Munca și caracteristicile ei.....	12
2.2. Munca prestată în afara unor raporturi juridice de muncă.....	13
2.3. Activitățile independente. Profesiunile liberale	15
A). Persoanele fizice și întreprinderile familiale care desfășoară activități economice în mod independent.	15
B). Profesiunile libere (liberale).....	15
2.4. Munca prestată în cadrul unor raporturi juridice de muncă	21
2.4.1. Raporturile de muncă (de serviciu) ale funcționarilor publici.....	21
2.4.2. Raporturile de muncă ale persoanelor care dețin demnități publice.	27
2.4.3. Raporturile de muncă ale magistraților.....	28
2.4.4. Raporturile de muncă ale membrilor cooperatori.	32
2.4.5. Raporturile de muncă ale soldaților și gradaților profesioniști.....	34
2.4.6. Raporturile de muncă ale preoților.	36
2.4.7. Raporturile de muncă ale salariaților.	36
2.5. Dreptul român al muncii – prezent și viitor.....	37
A). Considerații generale	37
B). Expansiunea dreptului muncii	40
C). Concluzii.....	42
D). Flexisecuritatea și reglementările legale.....	46
3. Izvoarele dreptului muncii.....	49
3.1. Izvoarele comune.....	49
A). a) Actele normative	49
B). Jurisprudența (practica judiciară).....	51
C). Uzanțele	52
3.2. Izvoarele specifice	53
A). Regulamentul de organizare și funcționare	53
B). Regulamentul intern	54
C). Contractul colectiv de muncă.....	58
D). Instrucțiunile referitoare la securitatea și sănătatea în muncă	58
3.3. Izvoarele internaționale.....	58
A). Reglementări ale Organizației Internaționale a Muncii	58
B). Reglementări ale Consiliului Europei	62
C). Reglementări ale Uniunii Europene	63
D). Corelații între normele O.I.M. și normele Uniunii Europene	68
E) Raportul dintre dreptul național și dreptul Uniunii Europene în deciziile Curții Constituționale.....	69
F). Conceptul de lucrător	69

4. Principiile fundamentale ale dreptului muncii	71
4.1. Sistemul consacării legale	71
4.2. Repere esențiale	72
A). Neîngrădirea dreptului la muncă	73
B). Egalitatea de tratament față de toți salariații și angajatorii	77
C). Garantarea negocierii colective și individuale	79
D). Protecția multilaterală a salariaților	79
E). Respectarea bunei-credințe	80
F). Stimularea pregătirii și perfecționării profesionale	81
G). Garantarea asocierii libere a salariaților și a angajatorilor pentru apărarea drepturilor și promovarea intereselor lor profesionale, economice și sociale	82
H). Garantarea dreptului la grevă	83
5. Dreptul muncii și alte ramuri de drept	83
5.1. Dreptul muncii – drept comun pentru anumite raporturi de muncă neîntemeiate pe contractul individual de muncă	83
5.2. Corelația dreptului muncii cu dreptul constituțional	84
5.3. Corelația dreptului muncii cu dreptul civil și procesul civil	84
5.4. Corelația dreptului muncii cu dreptul securității sociale	91
5.5. Corelația dreptului muncii cu dreptul administrativ	92
5.6. Corelația dreptului muncii cu dreptul afacerilor	93
5.7. Corelația dreptului muncii cu dreptul penal și dreptul procesual penal. Dreptul penal al muncii	94
Capitolul al II-lea. DIALOGUL SOCIAL	96
1. Noțiuni	96
2. Organizațiile sindicale	102
2.1. Dreptul sindical. Noțiunea de organizații sindicale	102
2.2. Principii	105
2.3. Trăsături	109
2.4. Categoriile de persoane care nu se pot constitui în sindicate	110
2.5. Personalitatea juridică	111
2.6. Protecția specială a persoanelor alese în conducerea organizațiilor sindicale	114
2.7. Atribuțiile organizațiilor sindicale în domeniul raporturilor juridice de muncă	118
2.8. Repere orientative rezultate din experiența internațională	121
3. Reprezentanții salariaților	125
3.1. Organizare	125
3.2. Atribuții	126
4. Comitetul european de întreprindere	128
4.1. Premise	128
4.2. Obiective și domeniu de aplicare	128
4.3. Grupul special de negociere	129
4.4. Negocierea și acordul scris	130
4.5. Constituirea <i>ex lege</i> a comitetului european de întreprindere. Competența și funcționarea sa	131
4.6. Protecția reprezentanților salariaților	132
4.7. Sancționarea contravențională	133
5. Organizațiile patronale	133
5.1. Organizare	133

5.2. Atribuțiile organizațiilor patronale în domeniul raporturilor juridice de muncă	138
6. Consiliul Economic și Social.....	139
6.1. Noțiuni.....	139
6.2. Compunere	139
6.3. Competențe.....	140
6.3.1. Domeniile de competență.....	140
6.3.2. Atribuțiile	140
7. Consiliul Național Tripartit pentru Dialog Social	142
Capitolul al III-lea. CONTRACTUL COLECTIV DE MUNCĂ	144
1. Noțiuni. Calitatea de izvor de drept.....	144
1.1. Cadrul internațional.....	144
1.2. Cadrul național	146
1.3. Noțiuni	147
1.4. Natura juridică	150
2. Reprezentarea părților.....	152
3. Negocierea colectivă (obligatorie și neobligatorie), durata contractului colectiv, obiectul și procedura negocierii colective	155
3.1. Obligatorietatea negocierii colective la nivel de unitate	155
3.2. Durata contractului colectiv de muncă și momentul în care intervine negocierea colectivă.....	158
3.3. Obiectul negocierii colective	159
3.4. Procedura negocierii colective	161
4. Forma și înregistrarea contractelor colective de muncă	163
5. Nulitatea contractului colectiv de muncă	167
6. Efectele contractelor colective de muncă. Extinderea efectelor contractelor colective de la nivel de sector	168
7. Conceptul de contract colectiv de muncă aplicabil	171
8. Executarea și interpretarea contractului colectiv de muncă.....	172
9. Modificarea contractului colectiv de muncă	174
10. Suspendarea contractului colectiv de muncă.....	175
11. Încetarea contractului colectiv de muncă	175
12. Părțile și reprezentarea acestora în sectorul bugetar	177
13. Dinamica clauzelor contractelor colective de muncă	178
14. Acordurile colective din cadrul autorităților și instituțiilor publice	182
15. Alte tipuri de acorduri, convenții sau înțelegeri din sfera dialogului social	185
16. Concluzii	186
Capitolul al IV-lea. PIAȚA MUNCII. ȘOMAJUL. FORMAREA PROFESIONALĂ ȘI STIMULAREA OCUPĂRII FORȚEI DE MUNCĂ	187
1. Piața muncii	187
2. Formarea profesională	192
2.1. Formarea profesională prin sistemul de educație (de învățământ)	193
2.2. Formarea profesională în afara sistemului de învățământ	196
2.2.1. Formarea profesională realizată în baza Ordonanței Guvernului nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților	198
2.2.2. Formarea profesională organizată de angajator. Acte adiționale și contracte speciale.....	200
2.2.2.1. Acte adiționale referitoare la formarea profesională	200
2.2.2.2. Contracte speciale din sfera învățării formale (contractul de calificare profesională; contractul de adaptare profesională; contractul de ucenicie la locul de muncă).....	200

2.2.3. Formarea profesională a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă	201
2.3. Formarea profesională a funcționarilor publici	203
2.4. Recunoașterea calificărilor profesionale în cadrul Uniunii Europene	204
3. Stimularea ocupării forței de muncă	205
3.1. Informarea și consilierea profesională	205
3.2. Medierea muncii	206
3.3. Actul administrativ individual de repartizare în muncă	207
3.4. Consultanța și asistența pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea unei afaceri	207
3.5. Completarea veniturilor salariale	208
3.6. Creșterea mobilității forței de muncă	209
3.7. Stimularea angajatorilor pentru încadrarea în muncă a șomerilor	209
A). Subvenționarea parțială a locurilor de muncă	209
B). Acordarea de credite	211
C). Acordarea de fonduri nerambursabile din bugetul asigurărilor pentru șomaj	212
3.8. Stimularea încadrării în muncă a elevilor și studenților (în perioadele de vacanță)	212
3.9. Contractul de solidaritate	213
CAPITOLUL AL V-LEA CONTRACTUL INDIVIDUAL DE MUNCĂ	215
1. Formarea contractului individual de muncă	215
1.1. Noțiune	215
1.1.1. Trăsături comune cu cele ale contractelor civile	219
1.1.2. Trăsături specifice	220
1.1.3. Repere internaționale	223
1.1.4. Concluzii. Contractul de muncă și contractele civile	224
1.2. Capacitatea juridică a persoanei fizice care se încadrează în muncă	226
1.3. Situații de incompatibilitate legală (de incapacități speciale) de a încheia un anumit contract individual de muncă	230
1.4. Capacitatea juridică a angajatorului	234
A). Angajatorul persoană juridică	234
B). Angajatorul persoană fizică	238
1.5. Consimțământul părților la încheierea contractului individual de muncă. Obligația de informare (reciprocă)	240
1.5.1. Consimțământul părților	240
1.5.2. Obligația de informare a viitorului salariat/salariatului	243
1.5.3. Obligația de informare a angajatorului	248
1.5.4. Jurământul	249
1.6. Cauza și obiectul contractului individual de muncă	250
A). Cauza contractului individual de muncă	250
B). Obiectul contractului individual de muncă	250
1.7. Forma scrisă a contractului individual de muncă – cerință legală <i>ad validitatem</i>	251
1.8. Înregistrarea contractului individual de muncă. Registrul general de evidență a salariaților	256
1.9. Condițiile prealabile încheierii contractului individual de muncă	258
1.9.1. Examenul medical	258
1.9.2. Stagiul	263
1.9.3. Avizul (acordarea încrederii)/autorizarea/atestarea	264
1.9.4. Angajamentul scris de păstrare a secretului de stat sau de serviciu	266

1.10. Verificarea pregătirii și a aptitudinilor profesionale	267
1.10.1. Concursul.....	270
1.10.2. Examenul.....	274
1.10.3. Proba practică.....	274
1.10.4. Perioada de probă – clauză de dezicere	275
1.11. Condițiile de vechime în muncă	285
1.12. Declararea averii și a intereselor	286
1.13. Documentele necesare pentru încheierea contractului individual de muncă	288
1.13.1. Documente necesare la angajarea salariatului cetățean român	288
1.13.2. Angajarea în muncă a cetățenilor străini	288
1.13.3. Modelul-cadru al contractului individual de muncă.....	292
2. Nulitatea contractului individual de muncă.....	293
2.1. Nulitatea absolută și nulitatea relativă	293
2.2. Efectele nulității (specifice față de cele din dreptul comun).....	295
3. Conținutul contractului individual de muncă.....	297
3.1. Drepturile și obligațiile părților.....	297
3.2. Stabilirea de către angajator a obiectivelor de performanță individuală și a criteriilor de evaluare a realizării acestora.....	302
3.3. Structură (partea legală, partea convențională).....	305
3.4. Clauze esențiale	306
A). Durata.....	307
B). Locul muncii	307
C). Felul muncii.....	311
D). Condițiile de muncă.....	313
F). Timpul de muncă și timpul de odihnă.....	314
3.5. Clauze specifice	315
3.5.1. Clauze specifice prevăzute de Codul muncii.....	315
3.5.1.1. Clauza cu privire la formarea profesională	315
3.5.1.2. Clauza de neconcurență	318
3.5.1.2.1. Fidelitatea (loialitatea)	318
3.5.1.2.2. Neconcurența	321
3.5.1.3. Clauza de mobilitate (sub aspectul locului muncii).	333
3.5.1.4. Clauza (obligația) de confidențialitate	334
3.5.2. Clauze specifice neprevăzute de Codul muncii.....	336
A). Clauza de exclusivitate parțială.....	336
B). Clauza de clientelă	337
C). Clauze privind drepturile de proprietate intelectuală.....	337
D). Clauza de domiciliu/reședință	338
E). Clauza de folosință a unor bunuri.....	339
F). Clauza de conștiință	339
G). Clauza de stabilitate	341
H). Clauza de prelungire	341
I). Clauza de risc	342
J). Clauza de restricție în timpul liber.....	342
K). Clauza de delegare de atribuții.....	343
L). Clauza de indexare	345
M). Clauza de compensare în caz de concediere.....	345
N). Clauza de informare	346
O). Clauza de rezervă	346
3.5.3. Clauze abuzive	346
3.5.4. Acte adiționale	347

4. Interpretarea clauzelor contractului individual de muncă	348
5. Executarea clauzelor contractului individual de muncă	349
5.1. Repere principale	349
5.2. Informarea și consultarea salariaților	350
5.3. Atestarea pe post	353
5.4. Avansarea (promovarea)	356
6. Modificarea contractului individual de muncă	358
6.1. Noțiuni	358
6.2. Delegarea	360
6.2.1. Condiții	360
6.2.2. Efecte	361
6.3. Detașarea	362
6.3.1. Condiții	362
6.3.2. Efecte	363
6.4. Drepturile bănești care se acordă în cazul delegării sau detașării	365
6.5. Detașarea în cadrul prestării de servicii transnaționale	367
6.6. Alte cazuri de modificare unilaterală și temporară a locului sau/și a felului muncii	370
6.7. Impreviziunea	374
6.8. Transferul	374
7. Suspendarea contractului individual de muncă	376
7.1. Clasificare	376
7.2. Concursul de cauze de suspendare	389
7.3. Efecte	389
8. Încetarea contractului individual de muncă	391
I. Încetarea contractului individual de muncă în situații reglementate de Codul muncii	391
8.1. Încetarea de drept	391
8.2. Încetarea prin acordul părților	398
8.3. Concedierea	400
8.3.1. Cadrul internațional	400
8.3.2. Noțiuni	402
8.3.3. Interdicții permanente	402
8.3.4. Interdicții temporare	402
8.3.5. Concedierea pentru motive care țin de persoana salariatului	408
8.3.5.1. Art. 61 lit. a – Concedierea disciplinară	409
8.3.5.2. Art. 61 lit. b – Concedierea în cazul arestării preventive a salariatului mai mult de 30 de zile, în condițiile Codului de procedură penală	411
8.3.5.3. Art. 61 lit. c – Concedierea pentru motive medicale (pentru inaptitudine fizică și/sau psihică)	412
8.3.5.4. Art. 61 lit. d – Concedierea pentru necorespondere profesională	414
8.3.6. Concedierea pentru motive care nu țin de persoana salariatului	418
8.3.6.1. Concedierea individuală	419
8.3.6.1.1. Sediul materiei	419
8.3.6.1.2. Sfera de aplicare	420
8.3.6.1.3. Abuzul de drept	424
8.3.6.2. Concedierea colectivă	425
8.3.6.2.1. Regimul de drept comun	425
A). Cadrul juridic	425
B). Condiții	427
C). Sfera de aplicare	429

D). Informarea, consultarea salariaților și procedura concedierilor colective	430
E). Măsuri pentru reducerea concedierilor. Ordinea de prioritate (negociată) privind reducerea de personal	434
F). Plățile compensatorii. Quantumul și sursa lor	436
G). Sancțiuni	437
8.3.6.2.2. Regimuri speciale	437
A). Extensive	437
B). Restrictive	439
8.3.6.2.3. Concluzii	439
8.3.6.3. Jurisprudența, în materie, a Curții de Justiție a Uniunii Europene	439
8.3.7. Clasificarea cazurilor de concediere a salariaților. Deosebiri. Efecte în cazul concedierii neimputabile (acordarea unui preaviz; oferirea unui alt loc de muncă vacant; plata unor compensații; dreptul la indemnizația de șomaj; continuitatea vechimii în muncă)	441
8.3.8. Procedura concedierii salariaților. Decizia de concediere (cerințele de conținut obligatorii în toate cazurile; cerințele de conținut obligatorii numai în anumite cazuri)	446
8.3.9. Revocarea sau anularea deciziei de concediere. Plata de despăgubiri. Reintegrarea, la cerere, în muncă	455
8.3.10. Protecția drepturilor salariaților în cazul transferului întreprinderii, al unității sau al unor părți ale acestora	466
8.3.10.1. Cadrul U.E.	466
8.3.10.2. Cadrul intern	467
8.3.10.3. Jurisprudența, în materie, a Curții de Justiție a Uniunii Europene	468
8.3.10.4. Menținerea drepturilor salariaților	469
8.3.10.5. Interdicția concedierii individuale sau colective	470
8.3.10.6. Schimbarea condițiilor de muncă și efectele sale	471
8.3.10.7. Situația contractului colectiv de muncă	472
8.3.10.8. Regimul juridic aplicabil reprezentanților salariaților. Consultarea și informarea lor	473
8.3.10.9. Răspunderea juridică	473
8.3.10.10. Practică judiciară în materie	474
8.4. Demisia	474
II. Încetarea contractului individual de muncă în situații nereglementate de Codul muncii	482
1. În cazul insolvenței angajatorului	482
2. În cazul opțiunii salariatului pentru plata pensiei (atunci când operează interdicția legală de a se cumula pensia netă cu veniturile salariale în sectorul public)	483
3. În cazul impreviziunii	483
9. Contractul individual de muncă pe durată determinată	484
9.1. Cadrul general	484
9.2. Ipoteze legale	486
9.3. Durata maximă	491
9.4. Regimul juridic aplicabil salariaților	493
9.5. Obligații speciale pentru angajatori	494
9.6. Consecințe ale nerespectării cadrului legal	495
9.7. Concluzii	496

10. Contractul individual de muncă încheiat cu un angajator – agent de muncă temporară (munca prin agent de muncă temporară)	497
11. Contractul individual de muncă cu timp parțial.....	503
11.1. Noțiune.....	503
11.2. Trecerea la program de lucru cu normă întreagă	508
12. Contractul de ucenicie la locul de muncă.....	510
12.1. Considerații introductive.....	510
12.2. Noțiune.....	511
12.3. Subiecte	513
12.4. Regim juridic	515
12.5. Natura juridică a conflictelor dintre părți	521
12.6. Propuneri <i>de lege ferenda</i>	521
12.7. Corelații cu contractul de calificare	522
13. Contractul de îmbarcare (de angajare) al navigatorilor.....	522
13.1. Noțiune.....	522
13.2. Mecanismul juridic	524
13.3. Natura juridică	525
14. Cumulul de funcții.....	526
14.1. Noțiune.....	526
14.2. Incompatibilități. Limitări.....	527
14.3. Alegerea funcției de bază. Programul de lucru. Alte efecte.....	528
14.4. Norme specifice pentru cumulul de funcții (de salarii) în sectorul public	530
14.5. Cumulul salariului cu o parte din suma cuvenită cu titlu de indemnizație de șomaj	531
14.6. Cumulul pensiei cu salariul	532
14.6.1. Reguli de drept comun	532
14.6.2. Norme specifice pentru sectorul public	533
14.7. Situații speciale	534
Capitolul al VI-lea. TIMPUL DE MUNCĂ ȘI TIMPUL DE ODIHNĂ.....	535
1. Timpul de muncă.....	535
1.1. Noțiune.....	535
1.2. Durata normală a timpului de muncă	535
1.3. Durata redusă a timpului de muncă	541
1.4. Munca de noapte	541
1.4.1. Regimul de drept comun	541
1.4.2. Norme specifice pentru sectorul public	543
1.5. Munca suplimentară.....	543
1.5.1. Regimul de drept comun	543
1.5.2. Norme specifice pentru sectorul public	546
1.6. Norma de muncă	547
1.7. Forme specifice de organizare a timpului de muncă	549
1.8. Timpul de muncă și negocierea colectivă sau/și individuală	550
2. Timpul de odihnă.....	550
2.1. Noțiune.....	550
2.2. Forme.....	550
2.2.1. Pauza de masă.....	550
2.2.2. Repausul zilnic.....	551
2.2.3. Repausul săptămânal.....	551
2.2.4. Zilele de sărbătoare legală și alte zile în care, potrivit legii, nu se lucrează	552

2.2.4.1. Regimul de drept comun	552
2.2.4.2. Norme specifice pentru sectorul public	553
2.2.5. Concediul anual de odihnă	554
A). Concediile de odihnă de bază	554
B). Concediile de odihnă suplimentare	557
C). Programarea concediilor de odihnă	557
D). Indemnizația pentru concediul de odihnă	558
E). Întreruperea concediului de odihnă poate avea loc:	560
F). Concediul de odihnă în cazul transferului	560
2.2.6. Zile libere plătite	562
2.2.7. Concediile fără plată	563
2.2.8. Concediile pentru formare profesională	564
3. Concluzii	565
Capitolul al VII-lea. SALARIZAREA	569
1. Sistemul de salarizare	569
1.1. Noțiuni	569
1.2. Repere istorice	572
1.3. Coordonate	575
1.4. Principii	578
1.5. Elemente (componente)	582
1.6. Formele de salarizare și modul de stabilire a salariilor	586
1.6.1. Formele de salarizare	586
1.6.2. Modul de stabilire a salariilor	586
2. Nivelul salariului. Salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată	593
3. Indexarea salariilor	596
3.1. Indexarea legală	596
3.2. Indexarea convențională	596
3.3. Înghețarea salariilor	596
3.4. Reducerea salariilor	597
A). Reducerea salariilor în sectorul privat	597
B). Reducerea salariilor în sectorul public	598
C). Concluzii	601
4. Cerințe fundamentale	602
5. Modul de plată a salariilor	602
6. Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale	607
7. Reținerile din salariu (și din fondul de salarii)	611
8. Tichetele de masă	613
9. Tichetele cadou și tichetele de creșă	614
10. Tichetele de vacanță	616
11. Casele de ajutor reciproc	617
12. Salariul, veniturile salariale și alte venituri ale salariaților	618
12.1. Corelații	618
12.2. Venituri care nu intră în categoria veniturilor salariale (cota-parte din profit, dividendele, bacșișul)	620
13. Practică judiciară în materie	621
14. Cesiunea drepturilor salariale și contractul de credit bancar	623

Capitolul al VIII-lea. SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ	625
1. Cadrul juridic	625
1.1. Cadrul internațional	625
1.2. Cadrul intern	629
2. Noțiune. Trăsături caracteristice	632
2.1. Noțiunea de securitate și sănătate în muncă	632
2.2. Trăsături caracteristice	634
3. Scopul reglementărilor legale și domeniul lor de aplicare	634
4. Obligațiile angajatorului	635
5. Obligațiile lucrătorilor	642
6. Servicii de prevenire și protecție	643
6.1. Organizarea activităților de prevenire și protecție	643
6.2. Lucrătorii desemnați cu atribuții de prevenire și protecție	644
6.3. Serviciile interne de prevenire și protecție	645
6.4. Servicii externe de prevenire și protecție	645
6.5. Cerințe minime de pregătire în domeniul securității și sănătății în muncă	646
7. Supravegherea sănătății (protecția salariaților prin servicii medicale)	647
8. Reprezentanții lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății în muncă	648
9. Comitetul pentru securitate și sănătate în muncă	649
10. Instruirea lucrătorilor	652
10.1. Aspecte introductive	652
10.2. Instruirea generală	653
10.3. Instruirea la locul de muncă	654
10.4. Instruirea periodică	655
11. Pericol grav și iminent și zone cu risc ridicat și specific	655
11.1. Pericolul grav și iminent de accidentare	655
11.2. Zone cu risc ridicat și specific	656
12. Comunicarea, cercetarea, înregistrarea și raportarea evenimentelor	656
12.1. Comunicarea evenimentelor	657
12.2. Cercetarea evenimentelor	658
12.3. Accidentele de muncă	660
12.4. Comunicarea, cercetarea și înregistrarea evenimentelor produse în afara României, în care sunt implicați lucrători ai unor angajatori români	663
12.5. Comunicarea și cercetarea evenimentelor produse pe teritoriul României în care sunt implicați cetățeni străini aflați în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu	664
12.6. Bolile profesionale	664
13. Avizarea documentațiilor cu caracter tehnic, de informare și instruire în domeniul securității și sănătății în muncă	667
13.1. Documentațiile	667
13.2. Procedura de avizare	667
14. Măsurile speciale în cazul temperaturilor extreme	668
15. Răspunderea juridică	669
15.1. Sancționarea penală	669
15.2. Sancționarea contravențională	669
15.3. Sancționarea disciplinară	672
15.4. Sancționarea patrimonială	673
A). Răspunderea angajatorului	673
B). Răspunderea salariatului	674
16. Autoritățile competente și instituțiile cu atribuții în domeniu	674

17. Asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale	675
18. Regimul de protecție a muncii femeilor, a tinerilor și a persoanelor cu handicap	677
18.1. Regimul de protecție a muncii femeilor.....	677
18.2. Regimul de protecție a muncii tinerilor.....	679
18.3. Regimul de protecție a muncii persoanelor cu handicap.....	682
19. Concluzii	688
 Capitolul al IX-lea. INTERDICȚIA DISCRIMINĂRII ÎN MATERIA RAPORTURILOR DE MUNCĂ	691
1. Cadrul juridic	691
1.1. Cadrul internațional.....	691
1.2. Cadrul intern.....	693
1.3. Corelația drept intern – drept internațional	695
2. Noțiuni	696
3. Răspunderea juridică	702
3.1. Norme generale	702
3.1.1. Sancționarea disciplinară	703
3.1.2. Sancționarea patrimonială	703
3.1.3. Sancționarea contravențională.....	704
3.2. Norme speciale (derogatorii).....	706
4. Jurisprudența în materie a Curții de Justiție a Uniunii Europene	708
5. Concluzii	711
 Capitolul al X-lea. CONTRACTELE DE MUNCĂ ȘI ABUZUL DE DREPT	713
1. Repere esențiale	713
2. Contractul individual de muncă și abuzul de drept	717
2.1. Drepturi nesuscetibile de abuz.....	717
2.2. Abuzul de drept din partea salariatului	718
2.3. Abuzul de drept din partea angajatorului	720
3. Contractul colectiv de muncă și abuzul de drept	722
4. Sancționarea abuzului de drept	723
 Capitolul al XI-lea. RĂSPUNDEREA JURIDICĂ.....	725
1. Răspunderea disciplinară.....	725
1.1. Disciplina muncii	725
1.2. Dreptul comun disciplinar.....	727
1.2.1. Caracterizarea răspunderii disciplinare	727
1.2.2. Cauzele de nerăspundere disciplinară	729
1.2.3. Abaterea disciplinară	731
1.2.4. Sancțiunile disciplinare generale	739
1.2.5. Reguli procedurale	742
1.2.6. Radierea disciplinară	757
1.3. Dreptul special disciplinar	758
1.3.1. Noțiuni	758
1.3.2. Statutele disciplinare și statutele de personal. Codurile deontologice	759
1.3.3. Reglementări speciale referitoare la abaterea disciplinară. Sancțiuni disciplinare specifice.....	762
1.3.4. Reguli procedurale specifice	764
1.4. Probleme speciale. Derogări.....	767
1.5. Situația magistraților	767

2. Răspunderea patrimonială	770
2.1. Noțiuni	770
2.2. Răspunderea patrimonială a angajatorului față de salariații săi	775
2.3. Răspunderea patrimonială a salariaților față de angajator. Obligația de restituire a salariaților	777
2.3.1. Răspunderea patrimonială a salariaților	777
2.3.1.1. Elementele (condițiile) răspunderii	777
2.3.1.2. Situații speciale	787
2.3.1.3. Cauzele exoneratoare de răspundere patrimonială	788
2.3.1.4. Raportul dintre răspunderea patrimonială a salariaților și alte forme de răspundere juridică	792
2.3.2. Particularități ale răspunderii patrimoniale a gestionarilor	793
2.3.3. Obligația de restituire a salariaților	796
2.4. Procedura generală a stabilirii răspunderii patrimoniale	798
3. Răspunderea contravențională	807
4. Răspunderea penală	810
5. Corelații între răspunderea administratorilor/directorilor față de societatea comercială și răspunderea lor în calitate de salariați	815
6. Răspunderea juridică din dreptul muncii și forța majoră și cazul fortuit	820
Capitolul al XII-lea. INSPECȚIA MUNCII	828
1. Noțiuni	828
2. Organizare	829
3. Obiective. Atribuții	829
4. Servicii	833
5. Drepturile și îndatoririle inspectorilor de muncă	833
6. Sancțiuni	836
7. Litigii. Procedură	837
8. Asociația Internațională a Inspecției Muncii	839
9. Concluzii	839
CAPITOLUL AL XIII-LEA CONFLICTELE DE MUNCĂ	842
1. Evoluția reglementărilor privind conflictele de muncă	842
2. Noțiunea de conflict de muncă. Clasificare	844
3. Soluționarea conflictelor colective de muncă	845
3.1. Părțile	846
3.2. Declanșarea conflictului colectiv de muncă	846
3.3. Concilierea	848
3.4. Medierea și arbitrajul	851
3.5. Soluționarea diferendelor de către Consiliul Național Tripartit pentru Dialog Social	852
4. Greva	853
4.1. Noțiuni	853
4.2. Exercițiul dreptului la grevă	857
4.2.1. Condiții	857
4.2.2. Tipuri de greve (de avertisment, propriu-zise, de solidaritate)	860
4.2.3. Libertatea grevei	865
4.2.4. Drepturile și obligațiile greviștilor	866
4.2.5. Posibilitatea demisiei în timpul grevei	867
4.3. Situații speciale. Restrângeri și interdicții	867
4.3.1. Legislația națională	868
4.3.2. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	872

4.4. Suspendarea grevei	873
4.5. Încetarea grevei	873
4.6. Sancționarea încălcării normelor legale	876
4.6.1. Sancționarea penală	876
4.6.2. Sancționarea reparatorie	877
4.6.3. Sancționarea disciplinară	881
4.6.4. Sancționarea contravențională	881
4.6.5. Aspecte speciale	881
4.6.6. Greva și forța majoră	882
5. Lock-out-ul	886
6. Soluționarea conflictelor individuale de muncă	887
6.1. Categorii	887
6.2. Medierea conflictelor individuale de muncă	889
Capitolul al XIV-lea. JURISDICȚIA MUNCII	891
1. Scurt istoric	891
2. Noțiuni	894
3. Principii	895
4. Părțile	896
5. Competența	899
6. Compunerea instanței	903
7. Termene	904
8. Procedura în fața primei instanțe	909
9. Motivarea și caracterul hotărârilor instanței de fond	911
10. Căi de atac	911
10.1. Căile ordinare de atac	911
10.2. Căile extraordinare de atac	913
11. Executarea hotărârilor judecătorești	913
12. Reglementări speciale	913
13. Concluzii	914
Capitolul al XV-lea. CONTRACTELE DE MUNCĂ CU ELEMENT	
DE EXTRANEITATE	915
1. Reglementări aplicabile cetățenilor români cu domiciliul în România, care lucrează în străinătate (în alte state decât cele membre ale U.E.)	915
2. Reglementări pentru resortisanții statelor membre ale Uniunii Europene	916
A). Cadrul juridic	916
B). Dreptul la liberă circulație a lucrătorilor	917
C). Exercițarea dreptului la muncă	919
D). Drepturile membrilor familiei lucrătorului	921
E). Restricții privind dreptul la liberă circulație a lucrătorilor	921
F). Dreptul lucrătorului de a rămâne pe teritoriul unui stat membru după desfășurarea unei activități salariate sau a unei activități independente	922
G). Practica în materie a Curții de Justiție a Uniunii Europene	922
3. Reglementări ale Uniunii Europene pentru resortisanții statelor terțe	924
4. Protecția cetățenilor români cu domiciliul în România care lucrează peste hotare	925